

Täysistunto

Tiistai 30.11.2021 klo 13.59—22.01

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta ja liikenteen palveluista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 226/2021 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan, liikenne- ja viestintävaliokunnan, sivistysvaliokunnan ja talousvaliokunnan on annettava lausunto.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 45 minuuttia, ja asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Aloitetaan keskustelu, ministeri Kiuru. Ei ole paikalla, joten mennään puhujalistaan. — Edustaja Turtiainen.

Keskustelu

14.34 **Ano Turtiainen vkk:** Arvoisa puhemies! Tällä hallituksen esityksellä ollaan siis jatkamassa tartuntatautilain väliaikaisten ja erittäin kyseenalaisten muutosten olemassaoloa. Viimeksi, kun tähän lakiin liittyvistä asioista latelin suorat sanat, puhuttani yritettiin sensuroida muun muassa hiljentämällä mikrofoni. Myös YouTube on poistanut kaksi tähän aiheeseen liittyvää eduskuntapuhuttani asettaen minut vielä määräaikaiseen julkaisukieltoon molemmista julkaisuista.

Hyvät kollegat, eikö jo se, että näistä toimista ei muka saisi esittää eriävää kantaa, herätä teitä kyseenalaistamaan koko toimet? Tai se, kuinka kahtia koko kansamme on saatu jaetua maamme ulkopuolelta saneltujen sosialististen, tyrannimaisten ja laittomien toimien kautta? Koko maailma on jaettu kahtia: kansat, kirkot, kodit, ihan kaikki. Ja täällä salissakin on väkeä, jotka ovat naureskelleet, kun olen kertonut maailman olevan kolmannessa maailmansodassa. Eikö teitä häiritse edes se, ettei kukaan voi enää hyvin, eivät edes ne, jotka ovat alistuneet tekemään kaiken sen, mitä valtamedia ja valtiojohto ovat saaneet heidät pelottelun kautta tekemään? Ettekö te ymmärrä, että te kirjoitatte historiaamme mustaa lo-pun aikaa?

Kerroin tästä pöntöstä teille jo aikoja sitten puheessani, mistä tässä on kysymys, ja ker-roin myös vastuustanne näihin asioihin. Kerroin teille silloin, että te olette nyt tietoisia, mistä on kysymys, ja että te ette voi enää koskaan vedota tietämättömyyteen näissä asiois-sa. Siitä huolimatta noiden puheiden jälkeen tässä talossa on hallituspuolueen edustaja yk-sitysisessä keskustelussa ehdottanut jopa rokottamattomien rautoihin laittamista. Australi-assa rokottamattomia viedään jo eristysleireille. Toistan jälleen kerran teille, hyvät kolle-gat: Suomessa ei ole ollut espanjantaudin jälkeen, eikä ole nyt, mitään massoittain ihmisiä tappavaa kulkutautia. Jokainen tässä salissa, joka ei kyseenalaista tätä käsittelyssä olevaa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 142/2021 vp

lakia, syyllistyy terveiden, toisin ajattelevien ihmisten alistamiseen, syrjimiseen, ajojahtiin ja kansanryhmää vastaan kiihottamiseen. Tuo toiminta johtaa sinne kuuluisalle tulikivijärvelle, ja tässä kaikessa on nähtävissä raamatullisia maailmanlopun aikojen piirteitä.

Lännen Media kysyi jo kansanedustajilta kantoja pakkorokotuksista, eli puheet siitäkin hulluudesta on jo aloitettu. Sanon sen nyt teille suoraan: tätä kansaa ei pakolla rokoteta. Se on aivan varma. Jos te meinaatte sellaista toteuttaa, silloin yhteiskunnassamme ei ole enää rauha, eikä se palaa ennen kuin teidät on laitettu vastuuseen teoistanne. Ihmisiä syrjivillä kaiken maailman passeilla kansalaisten puolipakottaminen rokotettavaksi pitää lopettaa välittömästi. Se on pelkästään poliittinen päätös, kun koko korona lopetetaan tästä maasta, ja se onnistuu tässä salissa. Te lainsäätäjät, jotka lähдете nyt median mukana peittelemään rokotehaittoja keksittyjen varianttimuunnosten aiheuttamiksi, otatte valtavan riskin.

Arvoisa puhemies! Hyvät kollegat, uskaltakaa kyseenalaistaa tuo pimeyden tie, missä te nyt harhaillette. Kysykää itseltänne, onko tässä yhteiskunnassa nyt kaikki kunnossa, ja miettikää, voivatko ne tulla kuntoon tällaisilla ihmisillä eriarvoistavilla toimilla, joita te edelleen pimeydessänne suunnittelitte. Tulkaa pois tuosta pimeydestä, sillä nyt ollaan päätepyssä. Kääntykää pyhässä kirjassakin mainitun Pohjola-tulevan valon puolelle. Uskokaa tai älkää, mutta se valo on tulossa, ja sen myötä kaikki paha ja pimeys tulee pakenemaan tästä maasta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia. — Ja nyt hallituksen esityksen esittelypuheenvuoro, ministeri Kiuru, olkaa hyvä.

14.40 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Totean heti alkuun, että en päässyt esittelemään tätä ensimmäisenä puheenvuorona, koska sain noin 10 minuuttia ennen tiedon siitä, että tämä aikataulu venyy, ja sen takia olin tuossa käytävällä. Onneksi eräs kollegoista auttoi tietämään, että täällä olisin jo käsitteily alkanut, joten olin väärän informaation varassa, mutta nyt pääsen näitä esittelemään.

Arvoisa puhemies! Hallitus antoi viime torstaina esityksen tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta. Muutokset on tarkoitettu olemaan voimassa tämän epidemian johdosta väliaikaisesti ensi vuoden kesäkuun loppuun asti. Samassa esityksessä on myös liikenteen palveluista annettua lakia koskeva muutos, joka koskee aikataulu- ja reittitiedoista ilmoittamista koronaepidemian aikana, ja sitäkin jatkettaisiin tuohon samaan aikaan asti.

Hallituksen esitykseen sisältyy säännökset terveysturvallisesta maahantulosta, tilojen ja toimintojen rajoittamisesta tartuntojen leviämisen estämiseksi, Koronavilkusta ja koronapassista. Näitä koskevat säännökset ovat jo tartuntatautilaissa, mutta niiden voimassaolo päättyy tämän vuoden lopussa, ja kyseessä ovat nyt tartuntatautilain jatkot, jotka tulisi turvata, jotta työkalut ovat jatkossakin käytössä. Tässä vallitsevassa epidemiatilanteessa on siis tärkeää ja välttämätöntä näiden säännösten voimassaoloa jatkaa. Hallitus esittää säännösten jatkamista pääosin nykyisten säännösten mukaisina. Joitakin muutoksia on ehdotettu, ja käyn ne kohta läpi.

Arvoisa puhemies! Tartuntatautilain rajaturvallisuutta eli terveysturvallista maahantuloa koskevat säännökset lisättiin tartuntatautilakiin ensimmäinen kerran väliaikaisesti kesällä. Säännökset tulivat voimaan heinäkuun 12. päivänä, ja ne olivat voimassa lokakuun puoliväliin asti. Säännösten voimassaoloa jatkettiin nyt, aika tuoreeltaan, syksyllä vuoden loppuun asti, ja nyt näiden pykälien voimassaoloa on tarkoitus edelleen jatkaa. Säännösten voimassaolon jatkamisella pyritään edelleen ehkäisemään ulkomaalaista alkuperää ole-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 142/2021 vp

vien covid-19-tartuntojen leviäminen Suomeen. Säännökset pysyisivät pääosin ennallaan, joitakin tarkennuksia lukuun ottamatta.

Kun koronavirus leviää väestössä, joudumme varautumaan myös siihen, että sen perimä muuntuu. Viime viikolla Maailman terveysjärjestö ja Euroopan tautienehkäisy- ja valvontavirasto nostivat uuden koronavirusmuunnoksen niin sanottujen huolestuttavien viruskantojen listoilleen. Tätä omikronvirusmuunnosta on toistaiseksi raportoitu eteläisestä Afrikasta, mutta olemme jo nähneet useita ilmaantumisia myös Euroopan maista. Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos on kertonut 29.11. kahdesta suomalaisesta omikronpäilystä henkilöillä, joilla on kontakti ulkomaille.

Omikronvirusmuunnosta pidetään huolestuttavana, koska siinä on merkittävä määrä mutaatioita ja se näyttäisi ainakin tällä hetkellä leviävän aiempia viruskantoja nopeammin. Tietoa muuntuneen viruskannan ominaisuuksista liittyen taudin vakavuuteen tai sairastetun taudin tai rokotteen antamaan suojaan meillä ei vielä ole. Tämä selviää nyt näiden viikkojen aikana. WHO on kehottanut maita tehostamaan valmiuttaan havaita omikrontapauksia. EU-jäsenvaltioihin kohdistuvan virusmuunnoksen leviämisen riskin arvioidaan olevan korkea tai jopa erittäin korkea, minkä vuoksi jäsenvaltioita kehoitetaan huolehtimaan väestön mahdollisimman korkeasta rokotekattavuudesta sekä tehostamaan rajojen terveys- ja turvallisuustoimia.

On siis edelleen tärkeää huolehtia siitä, että koronaviruksen sekä uusien muuntuneiden viruskantojen tulo Suomeen voidaan estää mahdollisimman tehokkaasti. Maahan saapuvien kohdistuvilla terveysturvallisuustoimilla voidaan estää ulkomaalaista alkuperää olevia tartuntoja ja hidastaa nimenomaan uusien huolestuttavien viruskantojen leviämistä Suomeen. Vaikka väestön rokotukset Suomessa ovat edenneet hyvin, on merkittävä osa väestöstä yhä vailla rokotteen antamaa suojaa. Koronavirustartunnat leviävät tällä hetkellä rokotamattomassa väestössä erityisen tehokkaasti, ja sairaanhoitoa tarvitsevien vakavasti oireilevien potilaiden määrä on kasvanut. On siis ensiarvoisen tärkeää huolehtia suomalaisten suojaamisesta rajan yli tulevilta uusilta viruksilta, ja siksi säännösten jatkoa nyt esitetään.

Hyväksyttävän rokotesarjan käsitteen täsmentämisestä on toivottu, koska tutkimusten mukaan yhden annetun rokotteen ja sairastetun taudin yhdistelmä antaa vähintään yhtä tehokkaan suojan kuin kaksi rokotetta. Lain 16 §:n 1 momentin määritelmää ehdotetaan tarkennettavaksi rokotesarjan määritelmästä siten, että rokotesarjalla tarkoitettaisiin myyntiluvassa määriteltujen rokoteannosten lukumäärän lisäksi myös aikaisemmin sairastetun laboratoriovarmistetun covid-19-taudin ja yhden hyväksyttävän covid-19-rokoteannoksen yhdistelmää.

Eräitä rajattuja 16 c §:ssä lueteltuja henkilöryhmiä koskisi voimassa olevaan tapaan poikkeus, jonka mukaan heillä ei olisi velvollisuutta esittää todistusta tai osallistua testiin, mutta pykälän 2 momentissa oleva maita ja alueita koskeva poikkeus ja valtioneuvoston asetuksenantovaltuus poistettaisiin.

Arvoisa puhemies! Esityksessä ehdotetaan jatkettavaksi ravitsemisliikkeiden toiminnan väliaikaista rajoittamista ja valvontaa sekä henkilöliikenteessä ja muissa palveluissa noudatettavia erityisiä hygieniavelvoitteita ja toiminnan väliaikaista rajoittamista koskevien säännösten voimassaoloa. Suomen väestön rokotekattavuus ei vielä ole riittävä suojaamaan haavoittuvassa asemassa olevia vakavalta taudilta ja sairaalahoidon kapasiteetti on yhä uhattuna, minkä vuoksi on välttämätöntä, että viranomaisilla on tarvittaessa otettavissa käyttöön keinoja estää viruksen leviämistä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 142/2021 vp

Matkustajamäärän väliaikaista rajoittamista ja tilojen väliaikaista sulkemista koskevis-
sa säännöksissä olevia viranomaisen päätöksenteon kriteerejä muutettaisiin siten, että
säännöksen soveltamiskriteereistä poistetaan covid-19-taudin ilmaantuvuus. Samalla tar-
kennetaan kuntien tai sairaanhoitopiirien alueella todettujen tartuntaryppäiden kriteeriä si-
ten, että säännösten soveltaminen edellyttää, että tartuntaryppäät alueella ovat merkittäviä
ja että ne voisivat aiheuttaa riskin uusien tartuntojen laajaan leviämiseen alueella. Vastaa-
va muutos on jo nyt syksyllä tehty tilojen käytön edellytyksiä koskevaan 58 d §:ään, ja
muutos vastaisi tätä samaa sanamuotoa.

Esityksessä ehdotetaan jatkettavaksi myös Koronavilkun käyttöä. Nämä säännökset py-
sisivät ennallaan.

EU:n digitaalista koronastodistusta eli tutummin koronapassia koskevat säännökset ovat
edelleen voimassa lokakuun puolivälistä alkaen. Koronapassin käyttöä vaihtoehtoisena
toimena asetetuille rajoituksille on tarkoituksenmukaista jatkaa, mutta käyttöä koskevaa
sääntelyä on tarvetta tarkentaa kohdentamalla koronapassin käyttö koskemaan yleisötilai-
suuden ja tilan koko aukioloaikaa.

Arvoisa puhemies! Hallitus on esittänyt uutta väliaikaista säännöstä, 58 i §:ää, kuntien
velvollisuudesta myöntää EU:n digitaalinen koronarokotetodistus EU:n ulkopuolella roko-
tetuille.

Lisäksi laissa olisi voimassa olevaan tapaan väliaikaiset säännökset covid-19-testin lai-
minlyöntiä koskevasta rikkomuksesta, valtion korvausvelvollisuudesta kunnille ja kun-
tayhtymille sekä virka-avusta ja päätösten täytäntöönpanosta. — Kiitoksia.

14.48 Mika Niikko ps: Arvoisa puhemies! Ei ole kulunut kuin pari kuukautta siitä, kun
tässä salissa keskusteltiin koronapassin käyttöönotosta. Silloin hallitus väitti kivenkovaa,
että koronapassi on avaava toimenpide, ei rajaava. Kaikki väitteet siitä, että se rajoittaisi
joidenkin ihmisten elämää väärällä tavalla, leimattiin perättömiksi. Ei mennyt montakaan
viikkoa, kun alettiin kuulla ministereiden suusta puheita siitä, että koronapassista täytyy
saada muokattua uusi rajoitustoimi. Koska muiden laajennusten osalta hallituksen aikei-
den valmistelu on vielä kesken, käsittelemme tässä kohtaa koronapassin voimassaolon pi-
dentämistä kesäkuun loppuun saakka sekä sen esittämisvelvollisuuden säätämistä koske-
maan koko aukioloaikaa tai tapahtuman kesto.

Ehdotus ensinnäkin esittää ajanjaksoa, joka on aivan liian pitkä. Tätä mieltä oli myös
moni lausuntokierroksella olleista asiantuntijoista. Toisekseen koko passi on edelleen
täynnä valuvikoja, epäloogisuuksia ja kansaa jakavaa jaottelua. [Kokoomuksen ryhmästä:
Mites Niikon maskikäsitys?] Tälläkään hetkellä kukaan ei ole oikeastaan tiennyt, missä ja
koska passia saa kysyä. Kaikki toimijat ovat tehneet sen suhteen omia ratkaisujaan, joista
osa voi olla jopa säädösten vastaisia, esimerkiksi passin vaatiminen joissain kulttuuritapahtu-
missa ja yksityistilaisuuksissa. Ja osa käyttötavoista voi pahentaa myös leviämiskä, kuten
se, että passia aletaan tarkastaa vasta keskellä yötä.

Arvoisa puhemies! Kaikilla ei edelleenkään ole ollut mahdollisuutta saada passia, vaika
esimerkiksi immuniteetin puolesta olisivat sen ansainneet. Testit ovat edelleen kalliita,
ja niissä käyminen toistuvasti, jopa useasti viikossa, on mahdotonta. Kaikki tämä perustuu
sille oletukselle, että rokotettujen täytyy saada elää normaalia elämää — siitä huolimatta,
että rokotettukin sairastuu ja tartuttaa. Nyt on yli 80 prosenttia kansasta rokotettu, ja tar-
tuntamäärät ovat korkeampia kuin koskaan. [Aki Lindén: Pääosin rokottamattomia!]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 142/2021 vp

Asukasluvultaan pieni Gibraltar on kuitenkin osoitus siitä, että mikään rokote kattavuus ei ole tarpeeksi korkea. Siellä on käytännössä rokotettu reilusti yli 100 prosenttia kansasta. Kaikki ovat saaneet kaksi ja osa kolme rokotetta, ja silti ilmaantuvuus on 768 per 100 000 asukasta. Suomessa vastaava luku on noin 240. Siellä perutaan joulutapahtumia ja kehoitetaan ihmisiä välttämään suurten tilaisuuksien järjestämistä, huolehtimaan turvaväleistä ja niin edelleen. Rokote ei siis ratkaise tätä pandemiaa. Silti Suomessa painostetaan kaikin keinoin loppuja rokottamattomia ottamaan rokotteet, koska rokote kattavuuden nousua pidetään tärkeimpänä tavoitteena. Painostus ja pakko lisäävät ainoastaan vastarintaa ja levottomuutta.

Arvoisa puhemies! Erityisen huolissani olen siitä, että hallitus suunnittelee rokottavan 5—11-vuotiaat lapset. Tähän odotetaan Kansallisen rokotusasiantuntijaryhmän kantaa huomenna. Taudin vakavuudella suositusta ei voi perustella, sillä THL:n Hanna Nohynekkin mukaan koko pandemia-aikana Suomessa on sairaalassa ollut yhteensä 110 lasta, joista puolet alle yksivuotiaita ja yksi kolmasosa sairaalassa muista syistä, ja korona on ollut vain sivulöydös. Jos perusteena on se, että tautia on nyt paljon lasten joukossa, niin siinäkin kannattaisi ensin huomata se, että koulualtistumisista tiedottaminen perheelle on monella paikkakunnalla ollut aivan luokatonta. Kyse on ainoastaan tilanteen huonosta hoitamisesta, eikä se riitä perusteeksi yleiselle lasten rokottamiselle.

Arvoisa puhemies! Nyt perustelen, miksi lapsia ei pitäisi rokottaa muulla tavoin, ja ehkä käytännön esimerkki on paras. Me kansanedustajat saadaan hyvin paljon palautetta ihmisiltä, ja toki siellä on paljon virheellistä radioaaltoa, mutta on siellä tositarinoitakin. Viime viikolla juttelin erään 27-vuotiaan terveydenhoitajan kanssa, joka kertoi minulle, että hän on hyvin rokotemyönteinen henkilö. Hän on itse rokottanut paljon asiakkaitaan niin koronan kuin influenssankin varalta jo vuosia. Hän sanoi, että kun hän otti kesäkuussa ensimmäisen pistoksen, niin hänen kohdallaan jostain syystä tämä rokote ei toiminut toivotulla tavalla. Hän sanoi, että hän sai kovan päänsäryn siitä ja vähän ajan päästä tuli kaikenlaisia kihelmöintiä ja erittäin pahoja sisäisiä, kehossa olevia tunteita — tuntui kuin keho olisi tulella — ja tätä hänen sanojensa mukaan kesti lähes kaksi kuukautta. Hän joutui jäämään pois töistä, niin joutui jäämään mieskin, pitämään huolta lapsista, ja hän sanoi, että hän ei ole vielä kokonaan tervehtynyt tästä asiasta. Eniten häntä häiritsi tietysti alussa, kuten hän sanoi, että kuukauden oli aamusta iltaan jyskyttävä pääkipu eikä se lähtenyt millään. Paljon tutkimuksia tehtiin, mutta mitään löydöstä ei ole löydetty vielä tähänkään päivään mennessä.

Se, mikä tämän naisen tarinassa koskettti, oli kuitenkin se, että hän ei puhunut oikeastaan itsestään, vaan hän sanoi, että mitä jos näille lapsille käy samoin: mitä jos ne pienet lapset, jotka eivät välttämättä tarvitse tätä rokotetta, niin kuin minä tarvitsen, saavat tällaisen järkyttävän sivuoireen? Siinä mielessä tällainen epäitsekäs lähestymistapa päättäjään on kunnioitettavaa. Ei hän ehkä täysin väärässä voi olla, koska rokotehaittailmoitukset ovat lisääntyneet erittäin merkittävästi. Tällä hetkellä näitä haittailmoituksia, jotka on käsitelty 18.11. mennessä, löytyy 5 686 kappaletta. Näistä vakavia ilmoituksia on 4 032, ja nämä ovat siis, huomatkkaa, vain käsitellyt tapaukset. Nyt me ei voida sanoa, että nämä ihmiset ovat kaikki väärässä, kun he ovat itse tehneet sen ilmoituksen, jota lääkärit eivät suostu tekemään aikasyistä tai joistain muista syistä johtuen. Meidän järjestelmämme on [Puhemies koputtaa] laittanut nämä asiakkaat itse täyttämään nämä hakemukset, koska muuta tapaa ei ole. Tämän johdosta toivon, että lasten rokottamisessa oltaisiin harkitsevaisempia ja pyritäisiin välttämään turhia rokotteita.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 142/2021 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt, edustaja Niikko, aika on täyttynyt, ja havaitsen, että [Mika Niikko: Kiitoksia!] — kiitoksia — täällä on halukkuutta debatoida asiasta. Otetaan ensinnä sosiaali- ja terveysvaliokunnan puheenjohtaja, edustaja Lohi. — Olkaa hyvä.

14.56 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan tässä nostaa esille pari kysymystä hallituksen esityksestä. Ennen sitä haluan kuitenkin todeta, että ymmärrän, että meitä kansanedustajia on täällä monella asiantuntemuksella — on varmasti lääkäreitäkin — mutta itse voin sanoa, että aika pidätyväisesti suhtaudun siihen, että me aletaan yksityiskohtaisesti täällä määrittelemään poliittisesti, mikä on kansallisen rokoteohjelman sisältö ja järjestys, ketä rokotetaan. Totta kai siihen on vapaus ottaa kantaa, mutta sanon sosiaali- ja terveysvaliokunnan puheenjohtajanakin, että jätän mielelläni nämä yksityiskohdat ammattilaisten päätettäväksi. Luotan täysin meidän viranomaisjärjestelmäämme ja siihen, että kansallinen rokoteasiantuntijaryhmä pohtii omalla asiantuntemuksellaan, mikä on viisasta. Itse koen, että sen mukaan on parasta mennä. [Mika Niikon välihuuto]

Muutoin tästä hallituksen esityksestä voi todeta sen, että koronapassi on järkevä ottaa käyttöön, jottei yhteiskuntaa tarvitse pitää suljettuna. [Puhemies koputtaa] Meillä ei ole varaa sulkea yhteiskuntaa enää.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Laiho.

14.57 Mia Laiho kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Koronatilanne on edelleenkin haastava. Suomessa omikronvariantti on tuonut siihen lisää ulottuvuuksia. Koronapassivalmistelua kokoomus ehdotti jo viime keväänä. Nyt meillä on tämä rajoituksiin sidottu koronapassi, jonka jatkoa ollaan esittämässä, ja se on tietenkin perusteltua. Peräänkuulutamme kuitenkin sitä, että tarvitsisimme koronapassin laajenemismahdollisuutta, että ne yritykset ja toiminnot, jotka haluavat ottaa koronapassin käyttöön, voisivat sen tehdä ja rokotetuilla olisi mahdollisuus terveysturvallisesti käydä näissä toiminnoissa.

Toivottavasti ministeri Kiuru tulee tänne vielä takaisin, koska olisin kysynyt vielä koronapassin valmistelusta liittyen sen käyttöönottomahdollisuuteen työpaikoilla ja myöskin tästä laajentamisesta, että miten hallitus on etenemässä — tai onko etenemässä. Nyt tässä esitetään tätä samaa esitystä, [Puhemies koputtaa] mikä meillä on ollut syksyn aikana, ja me tarvittaisiin lisää työkaluja epidemian hoitoon.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Lindén.

14.59 Aki Lindén sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puheenjohtaja! Ehdin tuossa edustaja Niikon puheenvuoron aikana kaivamaan äkkiä älypuhelimesta esille nuo Gibraltarin luvut, ja toteanpa tässä seuraavaa: 15. helmikuuta — 15. maaliskuuta, siis yhden kuukauden aikana, Gibraltarilla kuoli 94 henkilöä koronainfektion seurauksena, sen jälkeen, siis 15:nnestä maaliskuuta nyt marraskuun loppuun, neljä henkilöä. Miten voi kukaan väittää, ettei rokotuksilla ole merkitystä ja hyötyä tässä?

Muuten tietysti lyhyessä puheenvuorossa en voi nyt sanoa kaikkea sitä, mitä olin ajatellut, mutta tiivistettynä voi sanoa, että suuri ongelma on se, että meillä on noin 800 000 henkilöä Suomessa yli 12-vuotiaista vielä ilman kahta rokotetta, ja pitkälti sen seurauksena me

Pöytäkirjan asiakohta PTK 142/2021 vp

nyt näitä ongelmia Suomessa koemme. Nythän on kysymys näiden jo aiemmin tehtyjen rajoitusten jatkamisesta tietyllä pienellä lisäyksellä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Niikko.

15.00 **Mika Niikko ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En itsekään kiistä sitä, etteikö rokote suojaa ihmistä vakavilta sairauksilta tai jopa kuolemalta. [Välihuutoja] Mutta vastaavasti on tullut ilmoituksia, että näin on myös päässyt tapahtumaan rokotteesta huolimatta hyvin useasti — ja jopa rokotteesta johtuen. Näiden johdosta kannatan sitä, että ihmiset nyt itse saisivat tehdä sen valinnan omaan terveyteensä liittyvissä kysymyksissä.

Ja nytten, arvoisa ministeri, olisin kysynyt: Hallitus on valmistelemassa terveydenhuollon henkilöstölle pakkorokotusta. Tällainen lakiesitys on valmisteilla, ja tässä tavallaan työntekijät erilaisten sanktioiden uhalla joutuisivat rokottautumaan. Nyt on kuitenkin henkilöitä, jotka terveydellisistä syistä eivät tähän uskalla ryhtyä tai eivät ryhdy, ja he eivät saa siitä vapautusta normaalilla keinolla. Miten he saavat vapautuksen siitä, jos he tietävät, että heidän kohdallaan esimerkiksi joku lievempi perussairaus antaa semmoisen viitteen, ettei ota sitä rokotetta? Tehän olette vastannut, että aikomus on, [Puhemies koputtaa] että kukaan ei tule menettämään työpaikkaansa tämän johdosta. [Puhemies: Aika on täynnä!] Heidät mahdollisesti siirrettäisiin toisiin tehtäviin. Onko tämä esitys tulossa edelleen samanaikaisena?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kauma.

15.01 **Pia Kauma kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En kyllä oikein ymmärrä tuota edustaja Niikon purkausta näistä rokotusten haittavaikutuksista. Pitäisi kuitenkin olla suhteellisuudentaju tässä koko epidemian laajuudessa. Keskeinen väline siihen, miten me saadaan tämä pandemia loppumaan, on se, että meillä on riittävän laaja rokotuskattavuus. Kaikki muut toimenpiteet tarvitaan siihen oheen, mutta se on kuitenkin kaikkein tärkein asia.

Se, että tätä voimassaoloa nyt jatketaan kesäkuun loppuun, on hyvä, mutta me kokoomuslaiset olisimme halunneet tästä laajemmin: kauppoihin, tilaisuuksiin, työpaikoille koronapassi, aivan kuten on esimerkiksi Italiassa, Ranskassa, Espanjassa, monessa muussa maassa paljon laajemmin otettu käyttöön kuin Suomessa. Uskallan väittää, että rokotuskattavuus olisi Suomessa laajempi, jos tähän olisi ryhdytty jo viime keväänä. Toivon todellakin, ministeri, että ryhdytte toimenpiteisiin, kaikkiin niihin toimenpiteisiin, mitä voidaan tehdä, että rokotuskattavuus saadaan riittävän suureksi.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Aittakumpu.

15.02 **Pekka Aittakumpu kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän keskustelun lähtökohtana on tärkeä muistaa, mistä nyt on kysymys: Korona on todella vakava tauti, ja jos tässä jonkunlaista vastakkainasettelua haluaa nähdä, niin se pitää nähdä terveyden ja sairauden ja elämän ja kuoleman välillä. Tavoitteena on suojella ihmisten terveyttä ja elämää.

Sote-valiokunta mietinnössään piti tätä koronapassia tärkeänä, ja edelleen siihen on perusteet siinä, että sillä tavalla me voimme tätä yhteiskuntaa pitää auki. Emme voi enää läh-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 142/2021 vp

teä sellaiseen sulkutilaan, joita olemme joutuneet kokemaan. Ja nyt niin lausuntovaliokunnassa kuin mietintövaliokunnassa, sosiaali- ja terveysvaliokunnassa, tämä esitys täytyy tarkkaan käydä läpi, ja perustuslakivaliokunta tarkastelee esitystä myöskin perusoikeuksien näkökulmasta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Soinikoski.

15.03 Mirka Soinikoski vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Viidennen korona-aallon erityispiirre on, että se on rokottamattomien epidemia — teho-osastojen kuormituksen kipuraja ylittyi jo. Erikoissairaanhoidon joutumisen riski on merkittävästi suurempi rokottamattomilla kuin kaksi kertaa rokotetuilla. Rokotukset ovat ainoa tie ulos tästä.

Rokottamattomat ovat elo—lokakuun aikana päätyneet koronataartunnan seurauksena erikoissairaanhoidon 19 kertaa todennäköisemmin ja tehohoitoon 33 kertaa todennäköisemmin kuin rokotetut. Tilanne käy päivä päivältä vaarallisemmaksi niille, joita ei ole rokotettu. Vetoan jälleen suomalaisiin: ottakaa rokotteet ja suojatkaa itsenne.

Rokotuskattavuuden nostamisella suojaamme sairaaloiden kantokykyä ja vähennämme terveydenhuollon kuormitusta, jotta voimme hoitaa muitakin sairauksia. Koronan aiheuttama hoitovelka on jo melkoinen, emmekä voi sitä enää kasvattaa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Juuso.

15.04 Kaisa Juuso ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä tässä poliittisena päättäjänä on todella vaikean asian edessä, koska näitä asiantuntijalausuntoja, mitä liittyy näihin rokotteisiin, tulee eri puolilta maailmaa, ja siis erittäin korkeatasoisilta tahoiltakin, niin että ei tässä aina tiedä, mitä tässä uskoa. Luen nyt teille sen, mikä nyt ainakin on ihan luotettavaa tietoa — tämä on europarlamentin päätöslauselmaesitys, 23.9.21 päivätty, ja tässä todetaan: ”Euroopan lääkevirasto on saanut tiedon jo lähes miljoonasta covid-19-rokotteen antamisen jälkeen ilmenneestä haittavaikutustapauksesta”, ”ottaa huomioon, että nämä haittavaikutukset ovat toisinaan vakavia, ja toteaa, että esimerkiksi noin 75 000 ihmistä olisi kärsinyt vakavista neurologisista vaikutuksista Pfizerin rokotteen jälkeen”, ”ottaa huomioon, että Euroopan lääkeviraston mukaan covid-19-rokotteet ovat aiheuttaneet Euroopan unionissa noin 5 000 kuolemantapausta”, ja niin edelleen. [Puhemies koputtaa] Eli kyllä tämä aika pelottavaa luettavaa on.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Koulumies.

15.05 Terhi Koulumies kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies... [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Koulumies, mikrofoni päälle.

Arvoisa puhemies! Rokotteet ovat hieno keksintö, ja ne ovat turvallisia ihmisille. Kannatan niitä lämpimästi, ja itse jopa voisin harkita rokotepakkoa. Tein syksyllä semmoisenkin aloitteen, että koronapassi pitäisi ulottaa työelämään.

Edustaja Niikko oli huolissaan siitä, että koronapassi tuo rajoituksia ihmisille. No, oma huoleni on ihan täysin päinvastainen: jos tänne nyt tulee se omikronvariantti ja jos se to-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 142/2021 vp

dellakin väistää nykyisten rokotteiden suoja, silloinhan rokotepassi ei riitä alkujaankaan. Eli nyt täytyisi pohtia sitä, millä me saadaan tarpeeksi suojatoimia, rajoituksia myös rokotettuja ihmisiä kohtaan, ja tähän liittyen haluaisin kuulla, minkälaista hätäjarrumekanismia hallitus on konkreettisesti suunnitellut, koska me voidaan olla todella ongelmissa, jos talvella täällä korona leviää myös rokotetuissa. Minkätyyppisiä rajoituksia ja toimia olette suunnitelleet sen varalle tähän koronapassiin liittyen?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Honkonen.

15.06 Petri Honkonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täytyy sanoa, että kyllä minä olen todella surullinen nyt, kun kuulin tässä edustaja Niikon ja muiden perussuomalaisten puheenvuorot, joissa levitätte tietoa ja annatte ymmärtää asioita väärällä tavalla liittyen tähän koronaan ja tähän tautiin. Siis passin tavoitteena on suojata ennen kaikkea heitä, jotka eivät ota rokotetta, koska on lääketieteellinen tosiasia, että rokotetta suojaa tältä koronan vakavalta muodolta ja nyt tehohoidossa olevista ehdoton valtaosa on rokotettamattomia. Tämä on tosiasia.

Täytyy sanoa, että kyllä minä ihmettelen tätä perussuomalaisten toimintaa tässä kysymyksessä. Kannatatteko te oikeasti tätä ihmisten rokottautumista? Minä ymmärrän, kun edustaja Turtiaista kuunteli, että teitä poliittisesti ahdistaa se, että jos nämä tiihoset ja muut teidän puolueestanne lähtevätkin Turtiaisen kelkkaan, ja sen takia teidän on pakko flirttaila näiden rokotekriittisten ynnä muiden kulkutautimyönteisten voimien kanssa. Mutta minun mielestäni vastuuntuntoisen puolueen pitää sanoa asiat niin kuin ne tieteellisesti on todettu ja niin kuin ne ovat, [Puhemies koputtaa] varsinkin kun eletään tällaisen kansainvälisen kriittisen epidemian olosuhteissa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt edustaja Meri.

15.08 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Tuo oli aika epämiellyttävää kuunneltavaa. Me olemme vakavan sairauden, koronan, edessä, ja te keskitytte täällä johonkin vaalihöpinöihin. Se ei nyt kiinnosta varmaan kansalaisia, vaan se, miten me selvitään tästä.

Jos ajatellaan, että me elämme yhdenvertaisessa yhteiskunnassa ja on ihmisiä, joilla on sairaus tai perusteltu syy, että he eivät voi ottaa rokotetta, niin se on ainakin minun huolenaiheeni, niin kuin tuo edustaja Niikkokin toi esille, ja olisin halunnut ministeriltä kysyä: miten me turvataan näiden ihmisten tulevaisuus? Sillä koronapassi luo myös turhaa turvallisuudentunnetta, koska myös rokotetut ihmiset levittävät koronaa ja myös sairastuvat koronaan. Lääkärilehden mukaan yhdeksän prosenttia yli 70-vuotiaista on joutunut kahden rokotteen jälkeen sairaalahoitoon. Mitkä ovat hallituksen suunnitelmat siihen? Koska koronapassi ei estä tätä virusvariantin leviämistä, miten te menette tästä eteenpäin? [Puhemies koputtaa]

Toivon, että vähentäkää nyt tätä aluevaalihöpötystä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Mykkänen.

15.09 Kai Mykkänen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä tässä kun kuuntelee edustajia Niikko ja Juuso ja myöskin Meri, vähän vaikea on välttyä siltä johto-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 142/2021 vp

päätökseltä, että tässä te olette rokotekritiittisiä — kun Niikko puhui lasten rokottamista vastaan, ja Juuso korosti ja todisteli rokotteiden haittavaikutuksia. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] Meri toki toi esiin sen, että ne eivät ole täysin suojaavia, mikä on tietysti meidän kaikkien tuntema fakta. [Leena Meren välihuuto]

Suomessahan meillä on se tilanne, että me hoidamme jokaisen potilaan riippumatta siitä, miten hän on aiemmin käyttäytynyt, ja se on oikea lähtökohta. Tämän takia on myös oikein ja itse asiassa valinnanvapautta tukevaa, että sitten me pystymme pandemiasta huolimatta tämän rokotepassin avulla mahdollistamaan esimerkiksi palveluissa käymistä ja mahdollistamaan työntekoa. Kysyisinkin tässä nyt ministeri Kiurulta suoraan: oletteko valmis tuomaan esityksen, joka tekee rokotteesta edellytetyn asian terveydenhuollon ammatteisille ja muille ihmisten parissa työskenteleville, [Puhemies koputtaa] ja voitteko tuoda sen ennen joulua?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ledamot Rehn-Kivi.

15.10 Veronica Rehn-Kivi r (vastauspuheenvuoro): Värderade talman! Regeringen föreslår att giltighetstiden för de temporära bestämmelserna i lagen om smittsamma sjukdomar förlängs till utgången av juni 2022 så att bestämmelserna huvudsakligen är oförändrade.

On helppoa olla jälkiviisas, mutta säännösten pidemmästä voimassaolosta kuin vuoden loppuun olisi pitänyt säätää jo, kun asiaa viimeksi käsiteltiin — oltaisiin voitettu vähän aikaa. Tärkeintä on kuitenkin, että näitä määräyksiä nyt jatketaan heikentyneen koronatilanteen vuoksi.

Rokotukset ja koronapassin käyttö ovat tehokkaita keinoja ehkäistä koronan leviämistä ja samalla pitää yhteiskunta avoinna. Valitettavasti tässä ehdotuksessa ei ole nyt säännöksiä koronapassin käytön laajentamisesta entistä useampaan yhteiskunnan toimintoon. [Ben Zyskowiec: Te voitte hallituspuolueena vaikuttaa asiaan!]

En bra och mycket väntad förbättring i lagförslaget är att medborgare som fått sina vaccinationer i ett annat EU-land nu också kan beviljas ett coronapass som upptas i Kanta-tjänsterna. Det här underlättar vardagen för många.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kiuru.

15.11 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ensinnäkin haluan toivottaa ministeri Kiurulle turnauskestävyyttä. Näytätte olevan hallituksessa yksi niistä harvoista ministereistä, joilla on rohkeutta puhua näistä asioista — ikävistäkin asioista — tiukassa paikassa.

Edustaja Niikko, ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtaja, oli täällä ensimmäisenä koronaviruksen alkaessa kaupittelemassa maskeja, jakamassa niitä täällä, pelottelemassa kansanedustajia. [Mika Niikko pyytää vastauspuheenvuoroa] Tällä hetkellä meillä on täällä puhemiesneuvoston suositus: puhemiesneuvosto, jossa Niikko on itse jäsen, suosittaa maskin käyttöä salissa. Ja mitä tekee edustaja Niikko? Nousee pystyyn ilman maskia. Minun mielestäni tässä on kysymys maanpuolustuksesta, kokonaisturvallisuudesta — kysymys on siitä, miten käy työpaikkojen, miten käy ihmisten mielenterveyden, miten käy kestävyys-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 142/2021 vp

den — ja samaan aikaan täällä edustaja Niikko kylvää epäluuloa, kylvää väärää tietoa, esittelee ihmeellisiä prosenttilukuja, jotka täällä todistetaan [Puhemies koputtaa] vääräksi.

Ei muuta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Niikko.

15.12 Mika Niikko ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy nyt vastata tähän Kiurun provokatiiviseen puheenvuoroon rakentavalla tavalla.

Edustaja Kiuru, minulla on yksilönä oikeus valita omaan terveyteeni liittyvät ratkaisut. Eikö olekin näin? [Pauli Kiuru: Te sairastutatte muita!] — Miten minä voin sairastuttaa, terve ihminen, henkilön, joka on rokotettu kaksi kertaa? Tämä on niin absurdia tämä keskustelu.

Ensinnäkin tästä passista, kun sanotaan, että se suojaa. No miten se sitten suojaa, jos passin omaavaa henkilöä ei testata edes pienioireisena? Miten se suojaa ihmistä pitämään työpaikan terveydenhuoltoalalla, kun hallitus tuo sen esityksen jatkossa, jos heitä uhataan heittää pois niistä tehtävistä, joissa katsotaan, että passi on välttämätön? Ei se suojaa. [Välihuuto]

Ja sitten toisekseen, olen samaa mieltä teidän puheenvuoronne kanssa siitä, että rokote on erittäin hieno keksintö. Rokotteita on tarvittu läpi ihmishistorian, mutta jostain syystä tämä RNA-rokote aiheuttaa valtavasti haittailmoituksia. Euroopassa yli miljoona ja Suomeksikin [Puhemies koputtaa] tuhansia, joten onhan tässä ihmisillä oikeus... [Puhemies keskeyttää puheenvuoron puheajan ylityttyä]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kiviranta.

15.13 Esko Kiviranta kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä minuakin hämmästyttää. On vaikea löytää logiikkaa noista edustaja Niikon puheista, edustaja Turtiaisesta nyt puhumattakaan. Koronapandemia ei ole ottanut laantuakseen, ja nyt kiusaksemme on saapumassa ja saapunutkin ilmeisesti jo uusi variantti, joka on tehokkaammin leviävä kuin aikaisemmat, ja jo näillä nykyisilläkin koronavirustartunnat, sairaalakuormitus ja tehohoidon tarve ovat selvästi kasvaneet viime viikkojen kuluessa. On selvää, että nyt on varauduttava sillä tavalla, että koronapassin käyttöä jatketaan ja sillä sitten voidaan torjua viruksen leviämistä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Sarkomaa.

15.14 Sari Sarkomaa kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Omikron leviää, emme tiedä, kuinka vaarallinen se on. Kysymys kuuluukin, kuinka tässä tartuntatautilain muutoksessa hallitus on ottanut tämän huomioon, että tämä variantti voi olla jopa nopeammin leviävä kuin aikaisemmat.

THL on itse asiassa todennut, että koronapassi on tehokas ja hyvä keino vähentää tartuntariskiä ja torjua vakavia sairauksia. [Välihuuto] — Näin on sanonut terveysviranomainen. — Se on myös tapa pitää yhteiskuntaa auki. Kysynkin, mikä hallituksessa jarruttaa, kuka hallituksessa jarruttaa. Täällä hallituspuolueen edustajat ovat todenneet, että koronapassia olisi pitänyt laajentaa. Oli todella suuri pettymys, miksei tässä koronapassia ole laajennettu samalla tavalla kuin Euroopassa oli jo viime kesänä. Te olette valmistelleet näitä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 142/2021 vp

asioita viime kesästä lähtien. Kello käy, pian vuosi vaihtuu. Milloin te tuotte esityksen laajemmasta koronapassista niin, että tilaisuuksissa, kaupoissa ja ehkä työpaikoillakin voisi ilman rajoitusta olla koronapassi, jotta me voisimme suojella ihmisiä, pitää yhteiskuntaa auki? Mikä hallitusta viivästyttää? [Puhemies koputtaa] Kun muissa maissa tämä on ollut mahdollista, miten ei Suomessa? Voisiko ministeri tähän vastata?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt aika on täynnä. — Vielä edustaja Östman ja sen jälkeen ministeri vastaa.

15.15 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Rokotteen ottaminen on Suomen lain mukaan vapaaehtoista, mutta tästä huolimatta uskallan vedota ja rohkaista kaikkia, jotka vain voivat — jotka vain voivat — terveydellisistä syistä rokottautua. Pandemian hallinta ei koske vain, edustaja Niikko, sinua tai minua — maailmassa on muitakin ihmisiä kuin me. Olemme kaikki osa laajempaa kokonaisuutta, osa yhteiskuntaamme, ja olemme vastuussa toistemme hyvinvoinnista.

Ja meillä on myös syytä ajatella niitä, jotka työskentelevät terveydenhuollossa päivittäin, ja heillä on nyt tosi vaikea tilanne — samoin heillä, jotka ovat menettäneet jonkun läheisen ja rakkaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja nyt ministeri Kiuru, olkaa hyvä, 5 minuuttia.

15.16 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin haluan aloittaa sillä, että kiitän edustajia siitä, että todella monella teistä oli erittäin painavia puheenvuoroja. Tosiasioiden tunnustaminen on viisauden alku, ja niitä puheenvuoroja tässä salissa saimme nyt kuulla, ja olen iloinen siitä, että eduskunnassa otetaan tämä tilanne vakavasti. Minä en haluaisi nähdä sitä tilannetta, että meillä ei ole tajua, missä jamassa me olemme, ja tässä salissa näyttää selkeästi tämä tietoisuus olevan kohdallaan.

Olen itse asiassa jo myöhässä tämän meidän lähetekeskustelun vuoksi hallituksen neuvottelusta, mutta myös hallituksessa on hyvin vakavasti otettu tämä uusi tilanne. Meidän on varmistettava, että näillä tartuntatautilain jatkoilla me saamme nämä työkalut käyttöön, ja minusta olisi aika erikoista lähteä kyseenalaistamaan sitä, tarvitaanko näitä työkaluja.

Tässä esitettiin hyvä kysymys, että mikä tässä on nimenomaan tämän omikronin osalta tärkeä työkalu. Minusta se oli arvokas kysymys, minkä edustaja Sarkomaa kysyi, ja kyllä tämä rajaturvallisuuskohta on erityisesti eduskunnassa varmasti läpivalaistava. Me ollaan käyty pitkää ja uuvuttavaakin keskustelua siitä, tarvitaanko me kakkostestin olemassaoloa. Jos me ei tarvittaisi kakkostestin olemassaoloa, niin me olisimme kyllä tämän rajatestauksen osalta aika vaikeassa tilanteessa tässä omikron-tilanteessa.

Täällä kysyttiin myöskin tästä peruslinjasta. Minusta edustaja Kauma on aivan oikeassa siinä, mikä se peruslinja on. Se on nimenomaan se, minkä te totesitte — meidän keskeisin työkalu on rokote kattavuuden nousu — mutta me emme voi ajatella, että tässä tautitilanteessa, jossa tämä virus juoksee näin paljon nopeammin, me ehtisimme yksistään rokote kattavuuden nousulla samoihin suorituksiin. Se ei tule toimimaan, koska meidän rokote kattavuus nousee hitaasti suhteessa tämän viruksen leviämiseen ja näihin uusiin riskeihin, jotka liittyvät muuntovirukseen. Siksi on tärkeätä varmistaa, että rokote kattavuus nousee mutta samaan aikaan rokotesuoja säilyy kaikilla, ja tähän varautuminen on erityisen tärkeä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 142/2021 vp

tä. Rokotestategian päivittäminen oli olennaista, jotta tämä yhteiskunnallinen tahtotila tulee selville.

Sitten me tarvitsemme työkaluja, ja minusta nämäkin kysymykset ovat hyvin oikeutettuja — että miksi tähän pakettiin eivät ehtineet nämä uudet koronapassien päivitykset. Minä itse ajattelen, että niitä tarvitaan aivan välttämättä. Me olemme nyt, näin ulkomuistista, noin kolme viikkoa valmistelleet näitä rokotepassin päivityksiä ja lisätoimia muiden ministeriöiden kanssa. Olen rehellisesti todennut, että tämä 58 i, joka eduskuntaan tuotiin, perustuu nimenomaan siihen, että sillä näitä nykyisiä rajoituksia voi välttää, mutta me tarvitsemme myös rokotepassin rajoitustoimia. Me tarvitsemme kohdennettuja, rokottamattomiin suuntautuneita lähikontaktien vähentämistoimia, ja tässä on kaikkein oivallisin tapa sitä tehdä, ja sen takia tämä on erittäin kiireinen. Itse toivon, että me voisimme esitellä jo sitä pohjaa, joka nyt on ollut valmistelussa, mahdollisimman pian. Kuinka monta päivää? En osaa sanoa, koska se on erittäin monen ministeriön hanskassa tällä hetkellä. Me painamme koko ajan kaasua, mutta ennen kuin se on valmis, en pysty tuomaan sitä tänne.

Tähän liittyy myöskin työpaikoille laajentaminen, ja se on vaikeampi asia, koska se on kolmikantaneuvotteluiden kysymys myöskin, ja tänään me esitämme myös hallitukselle, että kolmikanta otettaisiin mukaan siihen valmisteluun, jotta me varmistamme, että tämä passi todella saadaan myös työpaikoille käyttöön. Sitä on nyt valmisteltu eri ministeriöiden kanssa, ja itse koen, että siinä on pakko onnistua, mutta tähän sisältyy erittäin vaikeita perusoikeuden ja perustuslain kysymyksiä. [Ben Zyskiewicz: Ei sisälly!]

48 a on tulossa eduskuntaan — Mykkänen kysyi, milloin. Itse toivoisin, että tämän viikon perjantaina saisimme sen jo eteenpäin, mutta viimeistään ensi viikon alkuvuikosta toivon, että tässä tilanteessa oltaisiin. Tänään on ollut viimeinen kuuleminen, enkä vielä tiedä, miten se kuuleminen meni, mutta oletan, että näiden kahden aikaisemman kuulemisen pohjalta tämä olisi mahdollista.

Lisäksi haluan kiittää edustaja Kiurua kannustuksesta — kaima kannustaa, se tekee hyvää — ja totean, että meidän keskeisin tehtävä on nyt se, että tämä epidemia saadaan haltuun, ja me varaudumme myöskin omikronin osalta, että sitä ei oteta rohaisten sisään.

Mitä tulee rokottamattomien ja rokotettujen välisiin kiistoihin, mitä yhteiskunnassa mielellään käydään, siihen ei eduskunnassa kannata lähteä. Meidän tosiasia on se, että rokottamattomien osalta, esimerkiksi Helsingissä, on ollut viikkoja, että rokottamattomien osalta ilmaantuvuus on 900. Jos ei tämä vakavoita teitä, niin mikä sitten? Rokottamattomalla ihmisellä on erittäin suuri riski saada korona, ja he päätyvät [Puhemies koputtaa] lähes kokonaan tehohoitoon — siis tehohoidossa on lähes, vain ja ainoastaan rokottamattomia — ja siksi ei näitä kannata laittaa vastakkain. Mutta on myös tunnustettava, että myös rokotetut sairastuvat, jos tautia on liian paljon liikkeellä, ja sekin pitää ottaa yhtä vakavasti. Siksi toivonkin, että eduskunnassa edistetään nyt sitä, että työkalut ovat käytössä, ja ollaan itse aktiivisesti tätä epidemiaa hallitsemassa, ei vastustamassa kaikkea. — Kiitos. [Ben Zyskiewiczin välihuuto]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia. — Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään, ja asian käsittelyä jatketaan tässä samassa istunnossa päiväjärjestyksen muitten asiakohtien tultua käsitellyiksi.

Asian käsittely keskeytettiin kello 15.22.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 21.52.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 4 käsittelyä. — Keskustelu jatkuu. Edustaja Aittakumpu poissa, edustaja Soinikoski poissa. — Edustaja Zyskowicz, olkaa hyvä.

21.53 Ben Zyskowicz kok: Arvoisa herra puhemies, arvoiset kansanedustajat! Koronassa olemme tekemisissä hyvin arvaamattoman viruksen kanssa, ja ministeri Kiurun varovaisuus asioissa on ollut perusteltua. Tällä hetkellä emme tiedä, vaaditaanko maailmassa, Euroopassa ja Suomessakin lähiaikoina vielä palaamista rankempiin rajoitustoimiin, kun tämä uusi virusmuunnos uhkaa meitä. Näitä asioita hallitus on tänään ilmeisesti viisi tuntia ollut pohtimassa. Voi olla, että vaaditaan sellaisia vahvempia rajoitustoimia, että koronapassillakaan niitä ei pysty sivuuttamaan.

Tässä puheenvuorossa, arvoisa herra puhemies, ajattelin puhua koronapassista.

Kuten tiedämme, keväällä ja kesällä hallitus myöhästyi koronapassin saattamisessa voimaan Suomessa. Ensin ongelmana oli lähinnä sosiaalidemokraattien omituinen suhtautuminen koronapassiin muka yhdenvertaisuutta rikkova asiana, mutta sen jälkeen ongelmana oli ennen kaikkea perustuslakiasiantuntijoiden kriittinen suhtautuminen koronapassiin, joka kuulemma olisi mahdollisesti perustuslain vastaista syrjintää. Esimerkiksi julkisoi-
keuden professori Toomas Kotkas sanoi Helsingin Sanomien mukaan 20. tammikuuta seuraavaa: ”Niin kauan kun koronarokotteen ottaminen ei ole Suomessa pakollista, ovat sekä koronarokotesertifikaatti että koronapassi juridisesti mahdottomia.” Edelleen esimerkiksi professori Martin Scheinin sanoi Ylen mukaan 12.4. viime keväänä seuraavaa: ”Jos riski” — siis riski siitä, että myös rokotettu voi tartuttaa — ”on olemassa, pidän selvänä, että tämä on syrjintää.” Ja edelleen tohtori Pauli Rautiainen sanoi Iltalehdessä vielä syyskuussa seuraavaa: ”Nyt ei-välttämättömiksi kohdistetut asiat, kuten kulttuurielämykset, liittyvät muun muassa perhe-elämään ja mielekkääseen vapaa aikaan, joiden yhdenvertainen turvaaminen on taattu lukuisissa kansainvälisissä ihmisoikeussopimuksissa.” Onneksi perustuslakivaliokunta, sitten kun koronapassiesitys vihdoinkin eduskuntaan saatiin, otti koronapassiin huomattavasti sallivamman kannan, ja tällä sallivammalla kannalla oli ollut etukäteen perustuslakiasiantuntijoista muun muassa professori Tuomas Ojanen.

Tällä hetkellä koronapassia voidaan käyttää vain rajoitusten väistämiseen ja välttämiseen, ja näin ollen esimerkiksi jokin tilaisuuden järjestäjä, joka haluaisi varmistaa tilaisuutensa terveysturvallisuuden, ei voisi ottaa koronapassia käyttöön, mikäli ei ole voimassa olevia rajoituksia. Samoin esimerkiksi työpaikalla ei voitaisi koronapassilla järjestää pikukouluja. Tosin oikeustila on tässä suhteessa jonkin verran epäselvä. Tällä hetkellä, tänä iltana hallitus on siis pohtinut koronapassin käytön laajentamista muun muassa siten, että se ei olisi pelkästään rajoitusten välttämiseksi ja että se voisi olla mahdollista jopa työpaikoilla, jotta voitaisiin turvata muiden työntekijöiden terveysturvallisuus ja mahdollisesti asiakkaidenkin terveysturvallisuus.

Kun tällä hetkellä pohditaan koronapassin käytön laajentamista, niin taas tällä hetkellä valmistelua viivästyttävät nämä kuuluisat perustuslailliset ongelmat, joista julkisuuteen ovat kertoneet muun muassa ministeri Kiuru A-studiossa ja STM:n virkamies esimerkiksi Helsingin Sanomissa. On se käsittämätöntä, että muissa maissa Euroopassa, jotka ovat oi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 142/2021 vp

keuskulttuuriltaan Suomeen rinnastettavia, koronapassin käyttöönottoon ja paljon laajempaan käyttöönottoon kuin Suomessa ei liity perustuslaillisia ongelmia. Kuitenkin jokaisessa sivistyneessä Euroopan maassa on perustuslaissa syrjintäkielto, ja nämä muut Euroopan maat ovat osallisina aivan niissä samoissa kansainvälisissä sopimuksissa, kuten Euroopan ihmisoikeussopimuksessa tai Euroopan unionin perusoikeusasiakirjoissa, jotka sisältävät syrjintäkiellon. Siellä koronapassin käyttöönotto ja siihen liittyvä intressivertailu esimerkiksi rokottamattomien oikeuksien ja rokotettujen oikeuksien välillä on lähinnä politiikkaa, ja siitä tehdään poliittisia päätöksiä parlamentissa ja hallituksessa. Jonkun verran on juridiikkaa mukana; esimerkiksi Saksan perustuslakituoimioistuon on juuri todennut, että koronapassin laaja käyttö on täysin Saksan perustuslain mukaista.

Mutta Suomessa, Suomessa tästä tehdään ennen kaikkea juridiikkaa. Meillä soitetaan mediasta perustuslakiasiantuntijoille ja kysytään, että hei, mimmoisen koronapassi saadaan ottaa käyttöön vai saadaanko ollenkaan. Meillä eduskunnassa parlamentti ei normaalisti mieti, mikä on intressivertailu, mitä me halutaan, halutaanko suojella näitä rokottamattomia vai pitää yhteiskunta auki ennen kaikkea rokotetuille, yleensä ihmisille. Meillä ei siis tätä mietitä tällöisenä poliittisena kysymyksenä, vaan meillä mietitään sitä perustuslakikysymyksenä, jossa korostuvat rokottamattomien oikeudet: se, että heitä ei saa syrjiä ja yhteiskuntaa ei saa pitää auki sellaisella passilla, joka muka merkitsee näiden rokottamattomien ihmisten perusoikeuksien kiistämistä tai heidän perustuslainvastaista syrjintää.

Perustana tälle kaikelle on Suomen ylikireä perustuslaintulkinta, ja meillä sitä kaikki kehuvat: pääministeri kehuu, ministerit kehuvat, kansanedustajat kehuvat, media kehuu, kaikki sanovat, että on se hienoa, että Suomessa on näin kireä perustuslaintulkinta, koska näin suojataan ihmisten perusoikeuksia. No ei suojata. Meillä katsotaan silmät kipeiksi esimerkiksi rokottamattomien oikeuksia tai vangittujen oikeuksia [Puhemies koputtaa] tai syytettyjen oikeuksia, [Puhemies: Kiitoksia!] mutta laajan enemmistön oikeuksia ei katso. [Puhemies: Kiitoksia!]

Herra puhemies! Sanon lopuksi: Meidän nykyinen tilanne on aivan sairas. Siinä hallituksen esityksessä, jossa tämä koronapassi tuotiin eduskuntaan, oli 26 sivua — 26 sivua! — sääntämisjärjestysperusteluja. [Puhemies: No niin, nyt...] Tämä nykyinen tilanne on aivan sairas. Tällä keisarilla ei ole vaatteita.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Lindén poissa, edustaja Honkonen poissa, edustaja Sankelo poissa. — Nyt kysyn, edustajat Mäenpää ja Löfström: Me ollaan menty yli sen aikarajan, joka tälle päivälle on asetettu. Riittääkö teille kummallekin kolme minuuttia kerrallaan? [Juha Mäenpää: Ei!] — Ei riitä. Sitten me tehdään niin, että jatketaan sitten huomenna.

Keskustelu ja asian käsittely keskeytettiin.